

GYS

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

GÖREVDE YÜKSELME VE ÜNVAN DEĞİŞİKLİĞİ

SINAVLARINA HAZIRLIK

KONU ANLATIMLI - SORU BANKASI

TEKNİKERLİK - TEKNİSYENLİK

Soruların çözümlerine, kitabın baskı tarihinden sonraki güncellemelere ve konulardaki ek formlara erişebilmek için QR kodu okutunuz.

PEGEM

AKADEMİ

Komisyon

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI ÜNVAN DEĞİŞİKLİĞİ SINAVLARINA HAZIRLIK KONU ANLATIMLI SORU BANKASI TEKNİKER-TEKNİSYEN

ISBN 978-625-6652-06-4

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

6. Baskı: 2026, Ankara

Yayın-Proje: Pegem
Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan
Kapak Tasarımı: Pegem

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

ÖN SÖZ

Değerli Okuyucularımız;

İçişleri Bakanlığı Ünvan Değişikliği Sınavlarına Hazırlık - Konu Anlatımlı Soru Bankası yayınıımız, yayınlanan sınav ilanındaki konular kapsamında alanında uzman yazar komisyonumuz tarafından hazırlanmıştır. Yayınıımızda yer alan bazı soruların çözümlerine, baskı tarihinden sonraki güncellemelerine ve konulardaki ek formlara erişebilmek için dış kapakta yer alan QR kodu okutunuz. Yayınıımızdaki konularda teorik çerçeve net bir şekilde çizilmiş, çözümlü ve cevaplı testler ile pratiğe ilişkin çok sayıda örneğe yer verilmiştir. Anlatılan konuların zihinde somutlaşması için konuların arasına yazar notları, şemalar ve tablolar da eklenmiştir. Kitabımızda, daha önceki sınavlarda sorulmuş olan soru ve çözümler ilgili konuların arasına yerleştirilmiştir. Okuyucuların toplam iş yükü gözetilerek, öz ve net bilgilerden uzaklaşmadan, güncel ve çalışmalarını pekiştirecek yöntemleri sunmak amacıyla özenle hazırlanan bu yayınıımızın sınava hazırlanan siz değerli okuyucularımıza katkı sağlamasını diliyoruz. Kitaba ilişkin sorularınızı yayinevi@pegem.net adresine e-posta yoluyla ya da 0538-5949240 numaralı telefona WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.

PEGEM Akademi

DİKKAT

Bilindiği üzere, 4/07/2018 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 477 Sayılı Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de (KHK), Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ne yönelik “Bakanlar Kurulu, Başbakan” ibarelerine yönelik düzenlemeler yer aldı.

Söz konusu düzenlemeyle;

“Yürütme maddeleri

MADDE 72 – (1) Yürürlükte bulunan kanun ve kanun hükmünde kararnameler ile 10/5/2018 tarihli ve 7142 sayılı Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnamelerin yürütme maddelerinde Bakanlar Kurulu ve bakanlara yapılmış olan atıflar Cumhurbaşkanına yapılmış sayılır.

Tüzükler, Bakanlar Kurulu kararları ve yönetmelikleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılan kanunların ilgili maddeleri gereğince yürürlüğe konulmuş olan tüzükler, nizamnameler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür.” hükümlerine yer verilmiştir.

T.C. Anayasası’nın Geçici 21’inci maddesinde ise “Kanunlar ve diğer mevzuat ile Başbakanlık ve Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler, ilgili mevzuatta değişiklik yapıncaya kadar Cumhurbaşkanı tarafından kullanılır” hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, kitabımızda, İçişleri Bakanlığı Ünvan Değişikliği Sınavlarına Hazırlık Konu Anlatımlı - Soru Bankasına yönelik yer verilen konular <http://www.mevzuat.gov.tr/> internet adresinden güncel olduğu düşünülerek aynısına yer verilmiştir. Ancak, bazı mevzuatlarda “Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlık isimleri” gibi ibarelerin güncellenmediği görülmüştür.

Okuyucularımızın, kitapta yer alan bazı mevzuatlarda ve çıkmış sorularda “Bakanlar Kurulu, Başbakan ve bakanlık isimleri” gibi ibarelerin yer alması halinde yukarıdaki kanun hükmünün göz önüne alınarak değerlendirmeleri gerekmektedir.

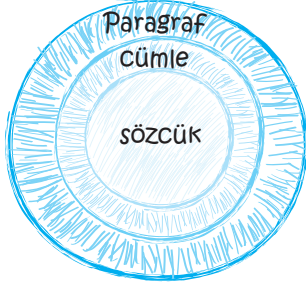
İÇİNDEKİLER

Bölüm 1: Türkçe Dil Bilgisi	1
Bölüm 2: Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	56
Bölüm 3: T.C. Anayasası	154
Bölüm 4: Matematik	192
Bölüm 5: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu.....	324
Bölüm 6: 7315 Sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu	371

SÖZCÜKTE ANLAM

Sözcüğün Anlam Özellikleri

Sözcükler, metinlerin temel yapı taşıdır. Dolayısıyla metnin -ya da bir konuşmanın- anlaşılması için sözcük anlamlarının iyi bilinmesi gerekir. Dilimizde bazı sözcükler tek bir kavramı karşılarken bazıları ise birden çok anlamı karşılar.

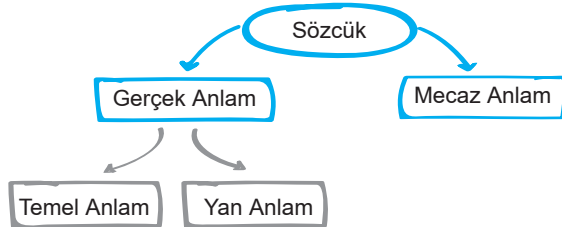
Tek anlamlı sözcükler: Sadece bir kavramı karşılayan sözcüklerdir. Bu sözcüklerin başka anlamlara gelebilecek kullanımı yoktur.

Örnek: "Kaldırım, testere, tencere" sözcüklerinin tek anlamı vardır.

Çok anlamlı sözcükler: Kullanıldığı yere ve duruma göre birden çok anlam kazanabilen sözcüklerdir.

Örnek: "Ağız" sözcüğü, kullanıldığı yere göre birçok anlam kazanabilir: İnsan ağızı, mağara ağızı, yol ağızı, Karadeniz ağızı vs.

Dilimizde sözcüklerin kullanıldıkları cümleye göre kazandıkları farklı anlamlara "yan anlam" ya da "mecaz anlam" denir.

Gerçek Anlam:

Gerçek anlam, sözcüğün temel ve yan anlamlarını içerir. Dolayısıyla sözcüğün gerçek anlamları birden fazla olabilir.

Temel Anlam:

Bir sözcük tek başına kullanıldığında **akla gelen ilk anlamına** temel anlam denir. Temel anlam, en yaygın anlamdır. Sözlüklerde ilk olarak temel ya da en yaygın anlam açıklanır.

- ➔ Adamın kocaman ama estetik görünümlü bir ağızı vardı.
- ➔ Ormanda ateş yakmak oldukça tehlikeli ama sık rastlanan bir davranıştır.

Yan Anlam:

Bir sözcüğün **temel anlamıyla ilişkili** olarak kazandığı diğer anlamlardır.

- ➔ Mağaranın ağızı o kadar küçüktü ki içeri ancak bir çocuk girebiliyordu.
- ➔ Çocuğun ateşini bir türlü düşüremiyorlar.

Pür Dikkat

"Yan anlam" ile "temel anlam" arasında herhangi bir şekilde (biçimsel benzerlik, ortak işlev, aynı maddeden oluşması...) ilgi kurulabilmelidir.

Örnek:

- ➔ Mağaranın ağızı o kadar küçüktü ki içeri ancak bir çocuk girebiliyordu. ("Mağaranın ağızı" ile yemeye, içmeye ve ses çıkarmaya yarayan organ olan "ağız" arasında biçimsel olarak bir benzerlik kurulmuştur.)
- ➔ Çocuğun ateşini bir türlü düşüremiyorlar. ("Çocuğun ateşi" ile nesnelerin tutuşmasıyla beliren "ateş" arasında bir ısı ortaklığı vardır.)

Mecaz Anlam:

Sözcüğün gerçek anlamından (temel anlamından ve yan anlamından) uzaklaşarak kazandığı yeni anlamlardır. Bir başka ifadeyle mecazlar, bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda, başka bir sözcüğün yerine kullanılan sözlerdir.

- Bu mahallede onun gibi ağızı bozuk birini daha görmedim. (Bu cümledeki "ağız bozuk" söz öbeğinde kullanılan "ağız" sözcüğü; kendi anlamının dışında, küfürbaz anlamında, karşımıza çıkmaktadır.)
- Yeni seçilen muhtar, ilk toplantısında çok ateşli konuştu. ("Ateşli" sözcüğü "heyecanlı, coşkulu" anlamında kullanılmış; sözcük, anlamının dışına çıkmıştır.)

Temel anlam (TA), yan anlam (YA) ve mecaz anlam (MA) ilgili aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

Yol:

- ➔ Çocuk, evin yolunu sordu. (TA)
- ➔ Mahallemizin yolu nihayet asfaltlandı. (YA)
- ➔ Bu soruyu farklı bir yolla da çözebiliriz. (MA)

Kafa:

- ➔ Kafan, hâlâ omuzlarının üzerinde duruyor. (TA)
- ➔ Fazla zorlayınca çivinin kafası koptu. (YA)
- ➔ O adam, zaten kafasızın tekidir. (MA)

Büyük:

- ➔ Uzun bir yolculuktan sonra büyük bir evin önünde durduk. (TA)
- ➔ Benim öğrencilerim, büyüklerine karşı saygıda kusur etmez. (YA)
- ➔ Büyük düşünenler, toplumlarına her zaman bir şeyler kazandırmıştır. (MA)

Pür Dikkat

KPSS'de "temel anlam" ve "yan anlam" ayrımı sorulmamış, nadiren de olsa "gerçek anlam" ve "mecaz anlam" ayrımı sorulmuştur. Böyle bir soruyla karşılaşıldığında seçenekler arasında yan anlamda kullanılmış sözcükler de verilebileceği için dikkatli olunmalıdır. Yan anlam, temel anlamla bir şekilde ilişkilidir ve gerçek anlam sayılır. Oysa mecaz anlam tamamen düşsel, gerçek dışı bir anlamdır.

Gerçek ve mecaz anlamlı sözcük sorularında çeldirici olarak yan anlamda kullanılmış sözcükler verilir.

Bazı sorularda geçen "düşsel öge" kavramı da mecaz anlamla ilgilidir.

Terimsel Anlam:

Bir bilim, sanat, spor ve meslek dalıyla ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan sözcüklere terim anlamlı sözcükler denir.

⊙ Açı, üçgen, dikdörtgen	→	Matematik
⊙ Roman, öykü, kafiye, aruz	→	Edebiyat
⊙ İsim, kök, gövde, fiil	→	Dil bilgisi
⊙ Pota, minder, skor	→	Spor
⊙ Dava, mahkeme, yargıç	→	Hukuk

Soyut-Somut Anlam

Somut Anlamlı Sözcükler: Beş duyudan herhangi biriyle algılanabilen kavramları karşılayan sözcüklerdir.

Örnek:

Hava, su, toprak, ağaç, deniz, masa, sandalye...

Soyut Anlamlı Sözcükler: Beş duyu ile algılanamayan, zihinde tasarlanan kavramları karşılayan sözcüklerdir.

Örnek:

Sevgi, umut, adalet, özgürlük, mutluluk, heyecan, aşk...

Nitel-Nicel Anlam

Nicel Anlamlı Sözcükler:

Varlıkların ölçülebilir, sayılabilir özelliklerini gösteren sözcüklerdir.

- ↳ Geniş bahçeli bir ev aldı İstanbul'da ve emekli olunca oraya taşındı. (alan ölçüsü)
- ↳ Uzun bir moladan sonra yolcular tekrar araçlara bindiler. (zaman ölçüsü)
- ↳ Yüksek bir maaşla yeni işine başladı. (sayı-para ölçüsü)

Nitel Anlamlı Sözcükler:

Varlıkların ölçülemeyen, sayılamayan özelliklerini gösteren sözcüklerdir.

- ↳ Onun babası çok geniş biridir, hiçbir şeye kolay kolay kızmaz. ("rahat" anlamında)
- ↳ Uzun etme işte, bu iş bugün bitecek dedim sana. ("nazlanma, direnme" anlamında)
- ↳ Yüksek hedeflere ulaşmak, çok fedakârlık gerektirir. ("ulaşılması güç" anlamında)

Sözcükler Arasındaki Anlam İlişkileri

Eş ve Yakın Anlamlı Sözcükler:

Eş Anlamlı

kara - siyah
muallim - öğretmen
hafıza - bellek
mektep - okul

Yazılışları farklı anlamları aynı sözcükler

Yakın Anlamlı

küsmek - gücenmek
oturmak - çökmek
ılık - sıcak
serin - soğuk

Anlamları birbirine yakın ama anlamca tam örtüşmeyen sözcükler

Karşıt (Zıt) Anlamlı Sözcükler:

Nitelikleri ve durumları birbirine ters düşen sözcüklere karşıt anlamlı sözcükler denir.

- ↳ Az veren candan çok veren maldan...
- ↳ Akıllı, köprü arayınca kadar deli, köprüyü geçer.
- ↳ Eskisi olmayanın yenisi olmaz.

Pür Dikkat

Bir sözcüğün olumsuz biçimi, o sözcüğün karşıt anlamlısı değildir. "başarılı-başarısız", "koşmak-koşmamak" sözcükleri karşıt anlamlı değildir. "Başarısız" sözcüğü "başarılı"nın olumsuzu, "koşmamak" sözcüğü "koşmak" sözcüğünün olumsuzudur.

Eş Sesli (Sesteş) Sözcükler:

Yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları farklı olan sözcüklere eş sesli sözcükler denir.

gül
(bitki anlamında):

Kışın yaprağını döken, dikenli, çalı veya ağaçlık şeklinde bir süs bitkisi ve bu bitkinin katmerli, güzel kokulu çiçeği.

✓ Yakasına bir gül takarak gelmiş.

gül-
(eylem anlamında):

Hoşuna, tuhafına giden durumlar karşısında sesli veya sessizce duygularını açığa vurmak.

✓ Gülerek konuşması herkesi sinirlendiriyordu.

Verilen örneklerde "gül" ve "gül-" sözcükleri eş seslidir. Çünkü yazılışları aynıdır ama aralarında hiçbir anlam ilişkisi yoktur.

çay (akarsu)	→	çay (içecek)
at (hayvan)	→	at (atmak eylemi)
yüz (surat)	→	yüz (yüzmek eylemi)

Pür Dikkat

Yazılışları aynı gibi görünmesine rağmen söylenişleri (düzeltme işaretlerinden dolayı) farklı olan sözcükler sesteş değildir:

- ⊙ kar - kâr
- ⊙ alem (bayrak) - âlem (dünya)

Genel-Özel İlişkili Sözcükler:

Genel Anlamlı Sözcükler:

Anlam kapsamı geniş olan, altında birden çok tür barındırabilen sözcüklerdir.

✓ bitki, taşıt, sanatçı, yemek, ülke...

Özel Anlamlı Sözcükler:

Anlam kapsamı dar olan, kavramları tek tek karşılayan sözcüklerdir.

✓ hanımeli, bisiklet, Sezen Aksu, mantı, Türkiye...

Yansıma Sözcükler:

Doğadaki varlıkların seslerine benzetilerek oluşturulan sözcüklere yansıma sözcükler denir.

Örnek: Tak, şır, hav, gür, me ...

Bu sözcüklerden isim ve fiil türetilir: takırtı, şırıltı, havlamak, gürlemek, melemek...

Not!

Kalıplaşmış Söz Öbekleri

İkilemeler

Anlatıma güç kazandırmak amacıyla iki sözcüğün değişik yollarla yan yana kullanılmasıyla oluşan söz öbeklerine ikileme denir. İkilemeler çeşitli şekillerde oluşur:

Eş ya da Yakın Anlamlı

Doğru dürüst, yalan yanlış, kırık dökük...

Karşıt Anlamlı

Gece gündüz, aşağı yukarı, er geç, irili ufaklı...

Biri Anlamlı Biri Anlamsız

Ufak tefek, yırtık pırtık, eğri büğrü, kaba saba...

İkisi de Anlamsız

Abuk sabuk, mırın kırın, ıvır zıvır, abur cubur...

Aynı Sözcüğün Yinelenmesiyle

Yavaş yavaş, ince ince, koşa koşa, hıçkıra hıçkıra...

Yansıma Sözcüklerle

Şırlı şırlı, çatır çatır, fokur fokur, gürül gürül...

Pekiştirmeler

Anlatımı güçlendirmek amacıyla kullanılan ek, sözcük ya da öbeklerdir. Çeşitli şekillerde yapılabilir:

sıcak	→	sımsıcak	(sözcüğün ilk hecesinin bir sesle (m, p, r, s) yinelenmesiyle)
mavi	→	masmavi	
gündüz	→	güpegündüz	
temiz	→	tertemiz	
sıcak	→	pek sıcak	(sözcüğün önüne pekiştirme anlamı bir sözcük getirilerek)
güzel	→	çok güzel	
iyi	→	oldukça iyi	
sıcak	→	cehennem gibi sıcak	(benzetme yoluyla pekiştirme)
güzel	→	melek gibi güzel	
küçük	→	el kadar küçük	
sıcak	→	sıcak mı sıcak	("mi" edatı ve "de" bağlacıyla)
hızlı	→	hızlı mı hızlı	
konuşuyor	→	konuşuyor da konuşuyor	

Pür Dikkat

Bazı sözcüklere "-ce, -cık, -mtırak, -msı" ekleri getirilerek sözcüklere küçültme anlamı verilir. Bunlara "küçültme" anlamı sözcükler denir. Bu sözcüklerde "tam olmama, tamama yakın olma" anlamı vardır.

Örnek:

tatlımsı çörek, güzelce kız, yaşlıca adam, acımtırak biber...

Deyimler

Bir kavramı, bir durumu daha güçlü ve etkili şekilde anlatmak amacıyla kurulmuş söz öbeklerine deyim denir.

- Sonunda **kabak başına patladı**.
- Gördüğümüz korkunç manzara hepimizi **can evimizden vurmuştu**.
- **Bağrına taş basarak** yıllar yılı beklemişti.
- Çok zor bir durumla karşı karşıyasın, şimdi **ayıkla pirincin taşını**.

Deyimler farklı biçimlerde olabilir:

Master Kalıpları	→	Göz atmak, dil dökmek, etekleri zil çalmak
Öbekleşmiş Sözlerle	→	Püf noktası, eli maşalı, kelle koltukta
Ünlem Biçiminde	→	Vay canına!, Yok canım!, Hele şükür!
Soru Biçiminde	→	Hangi rüzgâr attı?, Hangi dağda kurt öldü?
Cümle Biçiminde	→	İğne atsan yere düşmez. İncir çekirdeğini dolduramaz.
Öykü Biçiminde	→	Bizim tavuk bir yumurta yumurtlar, yedi mahalle duyar; elin kısırağı küheylan doğurur, ses çıkmaz.

Atasözleri

Atasözleri, geniş halk yığınlarının yüzyıllar boyunca edindiği deneyimlerden ve bunlara dayanan düşüncelerden doğmuş yargılardır. Atasözleri; bir ulusun ortak düşünce, kanı ve tutumunu belirtir. Genelgeçer yargılardır, yani bir atasözüyle belgelendirilen tutumun doğruluğu herkesçe kabul edilir.

Atasözlerinin en önemli özelliği, yol göstermesi ve öğüt vermesidir. Bununla birlikte çeşitli ifade özellikleri de vardır.

- ⊖ Komşunun tavuğu, komşuya kaz görünür.
- ⊖ Minareyi çalan, kılıfını hazırlar.
- ⊖ Araba devrilince yol gösteren çok olur.
- ⊕ Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır.
- ⊕ Zemheride kar yağmadan kan yağması iyi.
- ⊕ Mart yağar, nisan övünür; nisan yağar, insan övünür.
- Çirkefe taş atma, üstüne sıçrar.
- Bugünün işini yarına bırakma.
- Yoldan kal, yoldaştan kalma.
- ⊕ Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı var.
- ⊕ Kızını dövmeyen, dizini döver.
- ⊕ Kız beşikte, çeyiz sandıkta.

Sosyal olayların nasıl olageldiğini bildirir.

Doğa olaylarının nasıl olageldiğini belirtir.

Ahlak dersi ve öğüt verir.

Töre ve gelenekleri bildirir.

Pür Dikkat

Atasözleri de deyimlerde olduğu gibi kalıplaşmış sözlerdir ve bu kalıplar bozulmaz, aksi takdirde anlatım bozulduğu kabul edilir.

- ⊕ Gün doğmadan neler doğar. ✓
- ⊕ Güneş doğmadan neler doğar. ⓧ

- İl Genel Meclisleri kurulmuş, il ile ilgili kararların bir kısmı halk tarafından alınmaya başlanmıştır.
- İl Genel Meclisleri'ne 1856 Islahat Fermanı ile gayrimüslimler de alınmaya başlanmıştır.
- 1855'te İstanbul'da ilk belediye kurulmuştur. (Şeh-remaneti)
- Fransa'dan ceza ve ticaret kanunları alınmıştır.
- Karma mahkemeler kurulmuştur.

NOT

İltizam kaldırıldıktan sonra vergi toplamak için taşrada "**Muhasıllık Meclisleri**" oluşturmuştur.

ASKERİ

- Orduya, Asakir-i Mansure yerine Nizamiye denil-meye başlanmıştır.
- Askerlik, Tanzimat Fermanı ile vatan görevi hâline getirilmiştir.
- 1856'da gayrimüslim erkeklerden alınan cizye vergisi kaldırılmış, yerine **nakdi bedel** uygulama-sı getirilmiştir.

NOT

Tanzimat Dönemi'nde Abdülmecit, Abdülaziz ve V. Murat padişahlık yapmıştır. (1839 - 1876)

Abdülmecit Tanzimat ve Islahat Ferma-nı'nı ilan etmiştir.

EĞİTİM

- 1841'de ilk yarı resmî gazete olan **Ceride-i Hava-dis** çıkarılmaya başlanmıştır.
- Eğitim Bakanlığı'na temel oluşturan Maarif Neza-reti kurulmuştur .
- 1848'de **Darülmualimin** adıyla ilk erkek öğret-men okulu açılmıştır.
- 1851'de Ahmet Cevdet Paşa'nın başkanlığında Encümen-i Daniş denilen ilk bilim kurulu oluşturu-lmuştur.
- Kız rüştiyeleri açılmıştır.
- 1860'da ilk özel gazete olan "**Tercüman-ı Ahval**" yayımlanmaya başlanmıştır. (Şinasi)
- 1850'de ilk dergi olan **Vaka-yı Tıbbiye** çıkarılma-ya başlanmıştır.
- Mekteb-i Mülkiye kurulmuştur. (1859)

SOSYO - EKONOMİK

- 1840'da **kaime** denilen ilk **kâğıt para** bastırılmış-tır.
- 1847'de **Bank-ı Dersaadet** açılmıştır (İlk banka).
- 1854'te **Şirket-i Hayriye** denilen ilk **deniz işlet-mesi** açılmıştır.
- 1854 yılında ilk kez Kırım Savaşı esnasında İngiltere'den dış borç alınmıştır.
- 1856 yılında İngiliz sermayeli Osmanlı bankası kurulmuştur.
- 1858'de A. Cevdet Paşa'nın başkanlığındaki he-yetin yaptığı Ahmet Arazî Kanunnamesi ile özel mülkiyet devlet tarafından tanınmış ve ülke top-rakları; miri, mülk, mevat (boş toprak), metruk (halkın kullanımına terk edilmiş), vakıf arazi olarak 5 kısma ayrılmıştır.
- **Mecidiye** denilen **altın para** bastırılmıştır.
- İlk defa Kırım Savaşı esnasında telgraf kullanıl-mıştır (1853 - 1856 İstanbul - Edirne arasında).
- 1856'da Dolmabahçe Sarayı yaptırılmıştır.
- Demiryollarında ilk temelin atıldığı yer Aydın-İz-mir arasında ise de ilk demiryolu işletmesi Manisa -Turgutlu hattında açılmıştır.

ABDÜLAZİZ DÖNEMİ ISLAHATLARI
(1861 - 1876)

YÖNETİM - HUKUK

- 1864 yılında Vilayet Nizamnamesi yapılmıştır. Vi-layetleri, livalar: Livaları kazalar: Kazaları ise köy-ler oluşturmuştur.
- 1871'de yapılan düzenlemeler ile köy ile kaza ara-sına nahiye yönetim birimi oluşturulmuştur.
- 1869'da Avrupa usulünde Nizamiye mahkemeleri kurulmuştur.
- 1863'te **Sayıştay**'ın temeli olan **Divan-ı Muhase-bat** kurulmuştur.
- 1868'de **Danıştay**'ın temeli olan **Şûra-yı Devlet** kurulmuştur.
- 1868'de **Yargıtay**'ın temeli olan **Divan-ı Ahkam-ı Adliye** kurulmuştur.
- 1868 - 1876 yılları arasında başkanlığını tarihçi **Ahmet Cevdet Paşa'nın yaptığı heyet** "Mecelle" denilen İslam Medeni Kanunu **hazırlamıştır**.

Çözüm

$$(x^2 - 9)^4 = (x^2)^4 \Rightarrow x^2 - 9 = x^2 \text{ veya} \\ \Rightarrow x^2 - 9 = -x^2 \text{ dir.}$$

$$x^2 - 9 = x^2 \Rightarrow -9 = 0 \text{ olamaz.}$$

$$x^2 - 9 = -x^2 \Rightarrow 2x^2 = 9 \Rightarrow x = \pm \frac{3}{\sqrt{2}} \text{ dir.}$$

Bu değerlerin çarpımı $-\frac{9}{2}$ 'dir.

Cevap A

$x^n = 1$ için

- I. $x \neq 0$ ve $n = 0$ olmalı
- II. $x = 1$ ve $x \in \mathbb{R}$ olmalı
- III. $x = -1$ ve n çift sayı olmalıdır.

Not !

Örnek Soru

$$(x-3)^{x-1} = 1$$

eşitliğini sağlayan x değerlerinin toplamı kaçtır?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6 E) 7

Çözüm

I. $x - 1 = 0 \Rightarrow x = 1$ için $x - 3 \neq 0$

II. $x - 3 = 1 \Rightarrow x = 4$ için $x - 1 \in \mathbb{R}$

$x - 3 = -1 \Rightarrow x = 2$ için $x - 1$ tek bu durumda $x = 2$ eşitliği sağlamaz. Sağlayan değerler toplamı $1 + 4 = 5$ bulunur.

Cevap C

Örnek Soru

$$\frac{2^{-3} - 5 \cdot 3^{-3}}{6^{-3}}$$

işleminin sonucu kaçtır?

- A) -15 B) -13 C) -7 D) -6 E) -3

Çözüm

$$\frac{2^{-3} - 5 \cdot 3^{-3}}{6^{-3}} = \frac{\frac{1}{8} - \frac{5}{27}}{\frac{1}{216}} = \frac{\frac{27 - 5 \cdot 8}{8 \cdot 27}}{\frac{1}{216}} = \frac{-13}{8 \cdot 27} \cdot \frac{216}{1}$$

= -13 bulunur.

Cevap B

KÖKLÜ İFADELER

$n \in \mathbb{Z}^+$ olmak üzere $x^n = a$ eşitliğini sağlayan x değerlerine a 'nın n 'inci kuvvetinden kökü denir ve $x = \sqrt[n]{a}$ ile gösterilir.

Not !

Kök derecesi çift olan bir köklü ifadenin tanımlı olması için kök içinin 0'dan büyük ya da eşit olması gerekir. Kök derecesi tek ise kök içi pozitif de negatif de olabilir.

Örnek Soru

$$A = \sqrt{x-4} + \sqrt[4]{8-x} + \sqrt[3]{x-5}$$

ifadesi bir reel sayı olduğuna göre x kaç farklı tam sayı değeri alır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5 E) 6

Çözüm

$\sqrt{x-4}$ tanımlı olması için $x - 4 \geq 0 \Rightarrow x \geq 4$

$\sqrt[4]{8-x}$ tanımlı olması için $8 - x \geq 0 \Rightarrow 8 \geq x$ 'tir.

$\sqrt[3]{x-5}$ ifadesi her zaman tanımlıdır.

O hâlde $4 \leq x \leq 8$ ise x ; 5 tam sayı değeri alır.

Cevap D

Özellikler

1. $\sqrt[n]{x^m} = x^{\frac{m}{n}}$ dir

2. $(\sqrt[n]{x^m})^k = \sqrt[n]{x^{m \cdot k}}$ dir.

3. $\sqrt[n]{x^n} = \begin{cases} x, n \text{ tek sayı ise} \\ |x|, n \text{ çift sayı ise} \end{cases}$

Örnek

$$(\sqrt[5]{3})^2 = \sqrt[5]{3^2} = \sqrt[5]{9}$$

$$\sqrt[4]{2^4} = |2| = 2$$

$$\sqrt[3]{(-3)^3} = -3$$

4. $x \cdot \sqrt[n]{y} = \sqrt[n]{x^n \cdot y}$ 'dir.

Kök dışındaki sayı, kök içerisine alınırken kök derecesi sayıya kuvvet olarak verilir ve kök içine alınır.

DOĞRUDA AÇI

- Çemberin çevresinin ölçüsü =
360 derece = 400 Grad = 2π Radyan

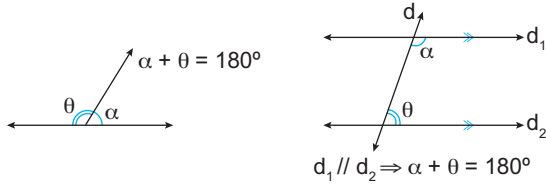
$$\frac{D}{180} = \frac{G}{200} = \frac{R}{\pi}$$

$$1^\circ = 60' \text{ (dakika)}$$

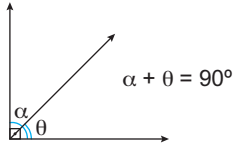
$$1' = 60'' \text{ (saniye)}$$

$$1^\circ = 60' = 3600''$$

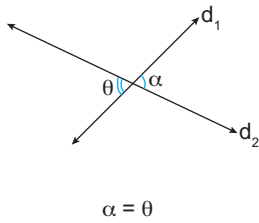
Bütünler açılar (Ölçüleri toplamı 180° olan açılardır.)

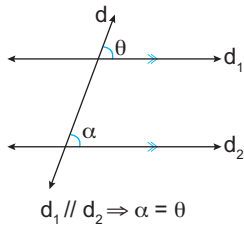
Tümler açılar (Ölçüleri toplamı 90° olan açılardır.)

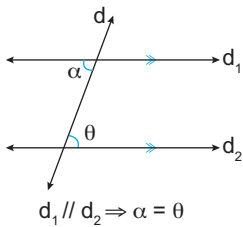
Ters Açılar

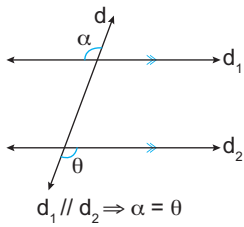
Yöndeş Açılar

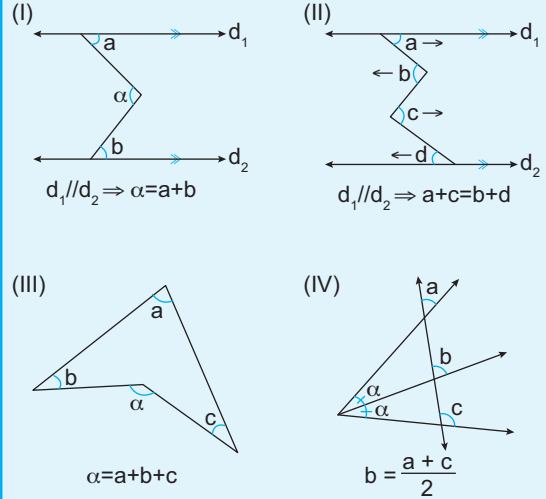
İç Ters Açılar

Dış Ters Açılar

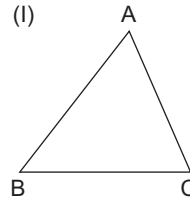
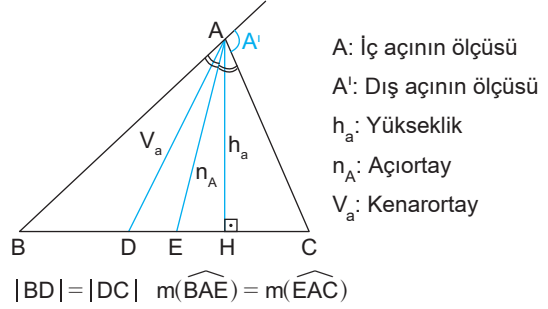

Sonuçlar

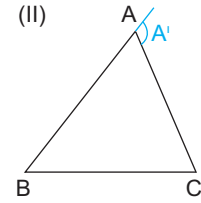
ÜÇGEN

* Açı

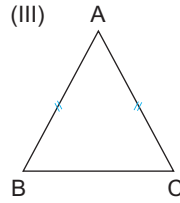
$$A + B + C = 180^\circ$$

$$A' + B' + C' = 360^\circ$$

$$A + A' = 180^\circ$$

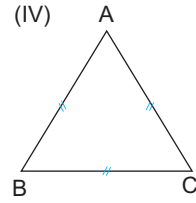
$$A' = B + C$$

$$|AB| = |AC|$$

$$B = C$$

$$A = B = C = 60^\circ$$

$$|AB| = |AC| = |BC|$$

$$A = B = C = 60^\circ$$